

Test přiměřenosti zadostiučinění za nemajetkovou újmu

verze 2.0

Účel

Účelem *Testu přiměřenosti zadostiučinění za nemajetkovou újmu*¹ je v konkrétní právní věci přezkoumatelně použít a vyložit legislativně-právní pojem „zadostiučinění za nemajetkovou újmu“, jeho objektivizované zákonné pojmové znaky, jakož i zjistit míru přiměřenosti dání zadost, a rozptýlit tak možné pochyby nebo sporné právní otázky s tím spojené, které mají význam pro narovnání mezi stranami nebo pro soudcovské rozhodnutí, a tím vyloučit nebo omezit možnou hrozbu svévole.

A to vše s cílem nastolení spravedlivého vzájemného vyrovnání mezi pachatelem skutku a obětí včetně odčinění pachatelova zásahu (vyrovnací, kompenzační, funkce dání zadost), jakož i s cílem odradit pachatele od opakování zásahu, pokračování v něm nebo od podobného skutku vůči oběti v budoucnu (odrazující funkce dání zadost).

Prohlášení o východiscích

Test přiměřenosti zadostiučinění za nemajetkovou újmu zásadně odpovídá právním požadavkům (pojmovým znakům), které na spravedlivé zadostiučinění kladou právní normy vyplývající zejména z:

- a) *Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod*, vyhlášené pod č. 209/1992 Sb., resp. z právních aktů z ní odvozených, jmenovitě z procesního pokynu předsedy Evropského soudu pro lidská práva stanoveného podle čl. 32 jednacího řádu Evropského soudu pro lidská práva dne 28. března 2007, upravujícího podání žádostí o spravedlivé zadostiučinění,

---

¹ V prvotní, zkušební, podobě byl *Test přiměřenosti zadostiučinění za nemajetkovou újmu* zveřejněn Masarykovou univerzitou v Brně v roce 2008 na jejím *Elportálu*, veřejně přístupném v síti elektronických komunikací na adrese <http://is.muni.cz/elportal/>. V další podobě vyšel knižně pod názvem *Posuzování přiměřenosti zadostiučinění za nemajetkovou újmu*, a to upraveně v *Poctě Hlavsovi*; viz Hrušáková, M. (ed.): *Pocta Petru Hlavsovi. Sborník příspěvků z konference uspořádané dne 13. 3. 2009 Právnickou fakultou Univerzity Palackého v Olomouci u příležitosti 70. narozenin doc. JUDr. Petra Hlavsy, CSc.* Olomouc: Iuridicum olomucense 2009, s. 271 – 287. Časopisecky test vyšel revidovaně pod názvem *Test přiměřenosti zadostiučinění za nemajetkovou újmu*. *Právní rozhledy*, 18, 2010, č. 4, s. 144 – 152.

- b)** *Dohody o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví, přílohy Dohody o zřízení Světové obchodní organizace (WTO), vyhlášené pod č. 191/1995 Sb.,*
- c)** *Úmluvy na ochranu lidských práv a důstojnosti lidské bytosti v souvislosti s aplikací biologie a medicíny (Úmluva o lidských právech a biomedicíně), vyhlášená pod č. 96/2001 Sb. m. s.*
- d)** *Smlouvy Světové organizace duševního vlastnictví o právu autorském, vyhlášené pod č. 33/2002 Sb. m. s.,*
- e)** *Smlouvy o založení Evropského společenství, vyhlášené pod č. 44/2004 Sb. m. s., resp. z právních aktů z ní odvozených, jmenovitě ze směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES ze dne 19. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví (Úř. věst. č. L 157, 30. 4. 2004, s. 45),*
- f)** *zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů,*
- g)** *zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,*
- h)** *zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorského zákona), ve znění pozdějších předpisů,*
- i)** *zákona č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích, ve znění pozdějších předpisů,*
- j)** *zákona č. 529/1991 Sb., o ochraně topografií polovodičových výrobků, ve znění pozdějších předpisů,*
- k)** *zákona č. 408/2000 Sb., o ochraně práv k odrudám rostlin a o změně zákona č. 92/1996 Sb., o odrudách, osivu a sadbě pěstovaných rostlin, ve znění pozdějších předpisů (zákon o ochraně práv k odrudám), ve znění pozdějších předpisů,*
- l)** *zákona č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví a o změně zákonů na ochranu průmyslového vlastnictví (zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví),*
- m)** *zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů,*
- n)** *zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů,*

- o)** *zákona č. 218/2002 Sb., o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a o odměňování těchto zaměstnanců a ostatních zaměstnanců ve správních úřadech (služební zákon), ve znění pozdějších předpisů,²*
- p)** *zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů,*
- q)** *zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů,*
- r)** *zákona č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon).*

Test přiměřenosti zadosťučnění za nemajetkovou újmu zásadně odpovídá právní argumentaci obsažené v odůvodněních následujících právních rozhodnutí:

- a)** *nález Ústavního soudu ze dne 31. 5. 2001 ve věci sp. zn. IV. ÚS 581/99, č. nál. 83 Sb. n. a u., sv. 22³*
- b)** *nález Ústavního soudu ze dne 18. 2. 2004 ve věci sp. zn. III. ÚS 281/03, č. nál. 32 Sb. n. a u., sv. 32*
- c)** *nález Ústavního soudu ze dne 4. 5. 2005 ve věci sp. zn. Pl. ÚS 16/04, č. nál. 98 Sb. n. a u., sv. 37, vybl. pod č. 265/2005 Sb., ve věci návrhu na zrušení ustanovení § 442 odst. 1 a § 449 odst. 2 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku*
- d)** *nález Ústavního soudu ze dne 16. 10. 2007 ve věci sp. zn. Pl. ÚS 50/05, č. nál. 161 Sb. n. a u., sv. 47, vybl. pod č. 2/2008 Sb., ve věci návrhu na zrušení § 444 odst. 2 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku*
- e)** *usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 31. 3. 1993 ve věci sp. zn. 5 Co 18/93, uveřejněné pod č. 21/1995 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (civ.)*
- f)** *rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2001 ve věci sp. zn. 30 Cdo 2971/2000⁴*
- g)** *rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 9. 2002 ve věci sp. zn. 29 Cdo 652/2001*
- h)** *rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 10. 2003, ve věci sp. zn. 30 Cdo 2005/2003*
- i)** *rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 7. 2004 ve věci sp. zn. 30 Cdo 157/2004*

² Zákon dosud nenabyl účinnosti.

³ Nálezy Ústavního soudu jsou též obsaženy v elektronické databázi *Nalus*, která je dálkově veřejně přístupná v síti elektronických komunikací na adrese <http://nalus.usoud.cz/>.

⁴ Rozhodnutí Nejvyššího soudu jsou dálkově veřejně přístupna v síti elektronických komunikací na adrese <http://www.nsoud.cz/>.

- j) rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 3. 5. 2006 ve věci sp. zn. 32 Odo 474/2006
- k) rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2006 ve věci sp. zn. 30 Cdo 2919/2006
- l) rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 2. 2007 ve věci sp. zn. 30 Cdo 2206/2006
- m) rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14. 11. 2008 ve věci sp. zn. 32 Cdo 1664/2008
- n) rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci ze dne 13. 12. 2001 ve věci sp. zn. Cmo 210/99, uveřejněné pod č. 28 Sbírký soudních rozhodnutí ve věcech práv ke duševnímu vlastnictví, [Jakl, L. (ed.)], s. 65 – 73; portál veřejného informačního systému *Prosazování práv z duševního vlastnictví* dle stavu ke dni 29. 6. 2009; <http://dusevnivlastnictvi.cz/>
- o) rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě ze dne 27. 4. 2005 ve věci sp. zn. 2 Cm 96/2000, uveřejněné pod č. 35 Sbírký soudních rozhodnutí ve věcech práv ke duševnímu vlastnictví, [Jakl, L. (ed.)], s. 86 - 94; portál veřejného informačního systému *Prosazování práv z duševního vlastnictví* dle stavu ke dni 29. 6. 2009; <http://dusevnivlastnictvi.cz/>
- p) rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 23. 1. 1998 ve věci sp. zn. 23 C 52/96, uveřejněný v *Právních rozhledech*, 1998, roč. 6, č. 5, s. 258 – 260.
- q) rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 29. 8. 2008 ve věci sp. zn. 24 C 7/2007, uveřejněný v *Právních rozhledech*, 2009, roč. 17, č. 2, s. 71 – 75.

Položená právní otázka

Pomocí testu má být zodpovězena následující právní otázka (právní kvalifikace):

Tato otázka mi byla položena zadavatelem, jímž je:

Předložené podklady

Při posuzování zadané právní otázky jsem vycházel z následujících podkladů:

Podklady mi byly předloženy _____

Za svá jsem vzal skutková tvrzení, obsažená ve shora uvedených podkladech, o jejichž věrohodnosti jsem neměl pochyb, a bez nichž by nebylo lze učinit závěr o právní otázce.

Hlediska

Východiskem dosažení právního závěru mi byly následující skutečnosti (hlediska):

- a) skutkové okolnosti a jejich vzetí za své
- b) odborné, mimoprávní, posouzení pochybných nebo sporných otázek odborné povahy
- c) odborné, právní, posouzení právní otázky (právní kvalifikace, právní závěr, resp. právní názor).

Použité metody

K zodpovězení právní otázky jsem použil, krom obecně uznávaných nebo právně přikázaných metod výkladu mezinárodních smluv nebo právních předpisů, následující metody,⁵ vedoucí ke zjištění přiměřenosti zadostiučinění za nemajetkovou újmu vyplývající z právního řádu, a to:

- a) metodu uznání skutkových tvrzení
- b) metodu popisnou a rozřídovací
- c) logické metody odvození a rozboru
- d) metodu hodnocení významu
- e) metodu hodnocení přiměřenosti
- f) metodu intuitivně hodnotového rozboru včetně situačního vcítění
- f) metodu (ukazatel) fiktivního průměrného člověka a jeho běžného pocíťování nemajetkové újmy (metoda objektivní způsobilosti pocíťování), resp. metodu obdobného použití tohoto postupu na osobu právnickou

---

⁵ Pokud jde o nápravu *ekologické újmy na půdě* viz postup podle vyhl. č. 17/2009 Sb., o zjišťování a nápravě ekologické újmy na půdě, stanovené podle zákona č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újmy a o její nápravě a o změně některých zákonů.

g) metoda bodového ohodnocení újmy.⁶

1. Část údajová (základ věci)

1. Označení případu

1.2 Popis zásahu (skutku) a druhu zásahu (ohrožení nebo porušení), (např. časopisecké vydání literárního díla způsobem snižujícím jeho hodnotu, mobbing nebo bossing na pracovišti aj.)

1.3 Situační význam (kontext) zásahu (např. rodinný, obchodní, pracovní, umělecký, politický aj.)

1.4 Druh zasaženého práva

1.5 Údaje o vlastníkovi nebo jiném držiteli (nositeli) práva (oběti)⁷

1.6 Údaje o pachateli (ohrožovateli nebo porušovateli)

⁶ Srov. bodové ohodnocení, nevalorizované, výše odškodnění *bolesti a ztížení společenského uplatnění* v lékařském posudku podle vyhl. č. 440/2001 Sb., o odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění, ve znění vyhl. č. 50/2003 Sb.

Obdobně ve *slovenském právu* srov. zákon č. 4737/2004 Z. z., o náhrade za bolest' a o náhrade za s'razenie spoločenského uplatnenia a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z. z., o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne ao zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov, ve znění zák. č. 461/2008 Z. z. Podle *slovenského práva* se výška náhrady za bolest a výška náhrady za ztížení společenského uplatnění, připadající na 1 bod, stanoví částkou 2% z průměrné měsíční mzdy zaměstnance ve slovenském hospodářství zjištěné tamějším statistickým úřadem. Výšku obou náhrad každoročně úředně vyhláshuje slovenské Ministerstvo zdravotníctví ve Zbierke zákonov Slovenskej republiky. Tím je řešena i event. valorizace náhrad v poměru k průměrné měsíčně mzdě. Jedná se o *legalistický* model, který je odvozen od *mzdového stavu hospodářského prostředí* slovenského státu, v němž má být náhrada poskytnuta, a to i tehdy, je-li poškozený (oběť) nebo škůdce (pachatel) osobou, která nemá s hospodářským, resp. mzdovým prostředím ve státě jinak nic společného. *Oproti* tomuto převážně (podstatnou měrou) administrativně-direktivnímu a legalistickému (mocensko pozitivistickému) způsobu či modelu stanovení těchto náhrad srov. *soudcovská posouzení* a z nich aktuálně *zobecnovanou* metodiku kupříkladu v Británii a Severním Irsku, která má vést ke konstantní judikatuře ve shodných nebo srovnatelných věcech; viz *The Judicial Studies Board* (ed.): *Guidelines for the Assessment of General Damages in Personal Injury Cases*. Oxford: Oxford University Press 2008⁹.

Pokud jde o tento test, na rozdíl od *administrativně-direktivního* postupu podle české vyhl. č. 440/2001 Sb., kdy hodnota 1 bodu činí 120 Kč, *není* v tomto právním posudku obecně určena peněžní hodnota bodu či jeho obdoby (položky), má-li jít o zadostiučinění peněžité. Peněžně hodnotové vyjádření daní zadost za nemajetkovou újmu odvisí jen od okolností případu, resp. též od zákonných hledisek, jsou-li stanovena. Body či jejich obdoby (položky) jsou ovšem použity i zde, a to za účelem předvídatelnosti a přezkoumatelnosti právního závěru.

⁷ Pojem *oběť* a dále pojem *pachatel* je použit proto, že tvrzený skutek je soukromoprávním *deliktem* podle příslušného zákona, a to bez ohledu na to, jak různé zákony tyto osoby označují.

1.7 Právní kvalifikace skutku (právního deliktu)

1.8 Okolnosti vylučující protiprávnost skutku

[svolení oběti (smluvní licence), nutná obrana, krajní nouze, přípustné riziko, použití zákonného dovolení (zákonná licence), použití úředního dovolení (nucená licence), výkon zákonné povinnosti, upřednostněný výkon kolidujícího jiného práva, svobody nebo upřednostněné požívání kolidujícího obecného dobra⁸]

1.9 Jiné

1.10 Zhodnocení skutku (zásahu) z hlediska objektivní přijatelnosti v civilizované společnosti [objektivní přijatelnost, či nepřijatelnost zásahu z hlediska rozumného člověka (člověka průměrného rozumu)]

1.11 Popis následku zásahu [popis nemajetkové (osobní, soutěžní aj.) újmy]⁹ a jeho příčinné souvislosti se zásahem

[(např. nepříjemné či bolestivé citové prožívání stavu po zásahu a vztahu k zásahu, bolest¹⁰ na duši či na těle po strážce citového nebo smyslového vnímání, krivda, bezmoc, vystavení pomluvě nebo výhrůžce, šok, emoční vypětí nebo rozrušení či emoční bolest vč. emoční bolesti spojené se ztrátou osoby blízké či jiné vč. ztráty živitele, spojené se ztrátou zvířete nebo majetku či spojené s jinou škodou na majetku či s ekologickou újmou nebo jinou škodou na životním prostředí, smutek, úlek, neštěstí, pohanění, narušení kvality života, duševního klidu, tvůrčího prostředí, životní pracovní či hospodářské nebo jiné pohody (ztráta pohody), nepřátelské, ponižující nebo zneklidňující pracovní prostředí (atmosféra), duševní ponížení, úzkost, zneuctění, ztráta štěstí nebo radosti ze života, vč. ztráty radosti z dovolené, citová ztráta, ztráta rodinného nebo jiného osobního společenství, ztráta rodičovství nebo manželství, partnerství, přátelství, spolenectví, ztráta svobody, ztráta naděje nebo beznaděj, ztráta důvěry (ztráta víry), ztráta dobré životní nálady, ztráta nebo narušení duševní rovnováhy, ztráta soukromí, ztráta přízně, ztráta postavení, ztráta dobré pověsti (dobrého jména) oběti nebo jejího zboží, ztráta image (dojmu, obrazu), ztráta zdroje nebo odbytiště,

⁸ Viz autorův *Test poměrnosti cíle a prostředku*; <http://www.is.muni.cz/elportal/>; cit. 9. 12. 2009. Knižně vyšlo rozšířené pod názvem *Váhy a meč aneb Test poměrnosti cíle a prostředku*. In: Šínová, R. (ed.): *Olomoucké právnícké dny 2008*. Olomouc: Iuridicum olomucense 2008, sv. 1, s. 21 – 46. Přepřacované a dále rozšířené vyšlo v *Právniku*, 148, 2009, č. 7, s. 673 – 704.

⁹ *Nemajetkovou újmu* lze právoevědně obecně pojmově určit jako *druh újmy, vedle újmy majetkové, ekologické či jiné, spočívající v exaktně vědecky neměřitelné, nicméně smysly vnímatelné (objektivně) vyjádřitelné a přímo nebo nepřímo projevitelné (prokazatelné) nepříznivé změně osobnostního nebo jiného stavu dotčeného člověka (postiženého) nebo zhoršení jeho životních funkcí či funkcí v prostředí, např. rodinném, pracovním, uměleckém, politickém nebo soutěžním, aniž se jedná o majetkový úbytek a bez ohledu na to, zda se tato skutečnost přímo nebo nepřímo projevuje též hospodářsky; podobně u osoby právnícké.*

¹⁰ Z hlediska odškodnění bolesti podle vyhl. č. 440/2001 Sb., o odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění, ve znění vyhl. č. 50/2003 Sb., se za bolest považuje „každé tělesné a duševní strádání způsobené škodou na zdraví osobě, která tuto škodu utrpěla“ (§ 2 odst. 1 věta druhá).

postavení do falešného světla, vyobcování, vytlačení z pracoviště nebo z trhu, bojkot, zraněné citění, odpor, rozpaky, zděšení, zklamání, zesměšnění, pronásledování, sexuální obtěžování, omezení soukromí v souvislosti s elektronickými komunikacemi, zahlcení informační struktury v souvislosti s elektronickými komunikacemi, starost, zátěž při běžném chodu hospodaření, ztráta zákazníků (ztráta klientely), přetažení zaměstnanců, ztráta nebo snížení konkurenceschopnosti, zmařená investice, zmaření oprávněného (legitimního nebo rozumného) očekávání toho, co by za běžného chodu věcí bylo bývalo nastalo, nemožnost náležitě se věnovat rodině, práci nebo hospodaření či zálibám, zvýšené úsilí k zajištění běžného chodu věcí, znevýhodnění v právně rovném zacházení (diskriminace), znevýhodnění neoprávněnou soutěžní výhodou pachatele, ztížení společenského uplatnění¹¹ aj.]

1.12 Druh (sféra) nemajetkové újmy

[např. všeobecná osobnostní vč. duševní (psychické) újmy, umělecká vč. újmy na pověsti výkonného umělce, hospodářsko soutěžní aj.]

1.13 Druh statku dotčeného újmou

[např. život, zdraví,¹² občanská či profesní čest, důstojnost, soukromí, svoboda vč. svobody volby nebo jiného rozhodování, umělecké nebo vědecké dílo, umělecký výkon či jiný výtvor, pracovní síla, účastenství (síla) v hospodářské, pracovní nebo politické soutěži aj.]

1.14 Objektivně (smysly) vnímatelná podoba vyjádření nemajetkové újmy (přímý nebo nepřímý projev), vydatnost (intenzita) projevu a délka jeho trvání do odeznění

(např. stav nespavosti, „noční děsy“, stav nevolnosti, třesu, rozechvělosti hlasu, pracovní neschopnosti nebo snížené pracovní schopnosti, nesoustředěnosti, rozrušení, zvýšeného úsilí k zajištění dosavadního života či chodu zaměstnání nebo podnikání, hledání nového osobního nebo obchodního partnera či náhradních hospodářských nebo pracovních řešení anebo náhradních zaměstnanců aj.)

1.15 Objektivní předvídatelnost způsobení nemajetkové újmy daným zásahem

1.16 Objektivní odstranitelnost následku zásahu (odstranitelnost nemajetkové újmy),

(např. vyléčením oběti, uzavřením nového manželství nebo novým rodičovstvím, změnou činnosti aj.),
a náročnost odstranění následku, a to vše i se zřetelem na osobu oběti a její postavení

¹¹ Srov. § 3 odst. 1 vyhl. č. 440/2001 Sb., o odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění, ve znění vyhl. č. 50/2003 Sb.

¹² Právní výměr zdraví obsahuje preambule Ústavy Světové zdravotnické organizace, vyhlášené pod č. 198/1948 Sb., a v českém překladu zní takto: „Zdraví je stav úplného blaha tělesného, duševního a sociálního a nezáleží jen v tom, že není nemocí neb neduh.“

1.17 Zhodnocení, zda objektivně lze od rozumného člověka (člověka průměrného rozumu) očekávat, aby způsobenou nemajetkovou újmu snesl nebo snášel; obdobně u osoby právnické; (objektivní účelnost nápravného opatření)

1.18 Jiné

1.19 Legitimní cíl vyrovnání (napravení, odčinění) nemajetkové újmy po stránce kvalitativní a kvantitativní (cílové ukazatele zadostiučinění), (např. změnění životní nebo profesní dráhy oběti)

1.20 Důvod nepostačení pouze nepeněžitého zadostiučinění formou:

a) soukromé nebo veřejné omluvy

(např. vyhýbavá omluva pachatele bez přiznání skutku, za nějž se omlouvá)

b) jinou nepeněžitou formou

(např. samotným uznáním či soudním konstatováním zásahu do práva, pachatelovým poskytnutím výhody, kupř. přednosti nebo příležitosti, anebo výpomoci oběti)

(důvodnost zadostiučinění v penězích),¹³ a to:

a) značná míra snížení důstojnosti člověka

b) značná míra snížení vážnosti člověka ve společnosti

c) jiný důvod

[např. úmyslné zavinění pachatele, příjem, alespoň v hrubém odhadu, nebo jiný obchodní či hospodářský prospěch pachatele ze zásahu, ponížení oběti nebo zlehčení její újmy po uplatnění jejího práva na nepeněžitě zadostiučinění, odrazení pachatele (odrazující prostředek)¹⁴ od hrozby opakování zásahu nebo od pokračování v něm či od hrozby podobného skutku pachatele vůči oběti v budoucnu aj.]

¹³ § 13 odst. 2 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů.

§ 21 odst. 5 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

§ 40 odst. 1 písm. e) bod 2. též ve spojení s § 74, 78, 82, 86 a 94 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorského zákona), ve znění pozdějších předpisů.

§ 80 odst. 6 zákona č. 218/2002 Sb., o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a o odměňování těchto zaměstnanců a ostatních zaměstnanců ve správních úřadech (služební zákon), ve znění pozdějších předpisů.

§ 4 odst. 11 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁴ Čl. 41 (1) Dohody o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví, přílohy Dohody o zřízení Světové obchodní organizace (WTO), vyhlášené pod č. 191/1995 Sb.

čl. 14 (2) Smlouvy Světové organizace duševního vlastnictví o právu autorském, vyhlášené pod č. 33/2002 Sb. m. s.

čl. 3 (2) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví (Úř. věst. č. L 157, 30. 4. 2004).

2. Část znaková

Hlediska přiměřenosti výše zadostiučinění v penězích

2. Závažnost vzniklé nemajetkové újmy¹⁵   a) žádná nebo zanedbatelná (bagatelní)   b) malá   c) velká (těžká), (značná)   2.1 Objektivní způsobilost odčinění újmy dáním zadost v penězích a míra jeho obtížnosti   2.2 Objektivní hodnota újmou postiženého statku (např. životní, rodinná, umělecká, vědecká, pracovní, politická, tržní aj.) a její zřejmost   2.3 Vědomí pachatele o objektivní hodnotě újmou postiženého statku   2.4 Význam újmou postiženého statku pro oběť (např. zvláštní obliba, podstatný význam pro konkrétní život oběti nebo pro její zaměstnání či podnikání aj.)   2.5 Vědomí pachatele o významu újmou postiženého statku pro oběť   2.6 Vědomí pachatele o obvyklých následcích zásahu na straně oběti   2.7 Vědomí pachatele o zvláštních následcích zásahu na straně oběti s ohledem na její konkrétní osobní nebo majetkové poměry či její stav   2.8 Způsob zásahu (vzniku nemajetkové újmy) (např. zvláště zavrženíhodný, zlovolný, záměrný, cílený, bolestivý, pobuřující, urážlivý, výhružný, škodolibý, zákeřný, lstivý, zneužívající duševní poruchy

¹⁵ § 13 odst. 3 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů.

§ 21 odst. 5 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

§ 40 odst. 1 písm. e) bod 2. též ve spojení s § 74, 78, 82, 86 a 94 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorského zákona), ve znění pozdějších předpisů.

§ 10 odst. 3 zákona č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon).

§ 31a odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů.

§ 80 odst. 6 věta druhá zákona č. 218/2002 Sb., o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a o odměňování těchto zaměstnanců a ostatních zaměstnanců ve správních úřadech (služební zákon), ve znění pozdějších předpisů.

§ 4 odst. 12 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

nebo jiné nemoci či nedospělosti, nezralosti, nemožnosti, nezkušenosti, důvěry, lásky, odbornosti, pracovní, služební nebo jiné nadřazenosti, početní převahy, hospodářského postavení vč. hospodářské závislosti nebo tržní síly, hospodářské tísně, veřejné moci aj.)

2.9 Rozsah újmy

- a) územní (např. místní, přeshraniční, mezinárodní, celosvětový aj.)
- b) časový [doba trvání zásahu a trvalost zachycení zásahu (např. v archivech nebo ve veřejných knihovnách přijímajících povinné výtisky periodického tisku nebo neperiodických publikací)]
- c) množství (např. počet rušebních předmětů aj.)
- d) jiný (např. jednorázovost, četnost či hromadnost zásahu, okruh obeznámených osob vč. uměleckých, vědeckých, politických či obchodních kruhů aj.)

2.10 Míra zátěže oběti v poměru k běžnému životu nebo chodu věci (např. zásadní změna životní nebo profesní dráhy oběti)

2.11 Trvání a šíře ohlasu nemajetkové újmy a jeho vliv na postavení a uplatnění oběti

3. Okolnosti, za nichž došlo k zásahu do práva¹⁶

3.1 Okolnosti na straně pachatele

- a) osoba pachatele a její osobní a majetkové poměry, jakož i její činnost související se zásahem, a to ve vztahu k citelnosti zadostiučinění v penězích (citelnost výše)
- b) míra zavinění ve formě úmyslu přímého nebo nepřímého či nedbalosti vědomé nebo nevědomé

¹⁶ § 13 odst. 3 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů.

§ 21 odst. 5 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

§ 40 odst. 1 písm. e) bod 2. též ve spojení s § 74, 78, 82, 86 a 94 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorského zákona), ve znění pozdějších předpisů.

§ 10 odst. 3 zákona č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon).

§ 5 odst. 4 zákona č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví a o změně zákonů na ochranu průmyslového vlastnictví (zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví).

§ 31a odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů.

§ 80 odst. 6 věta druhá zákona č. 218/2002 Sb., o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a o odměňování těchto zaměstnanců a ostatních zaměstnanců ve správních úřadech (služební zákon), ve znění pozdějších předpisů.

§ 4 odst. 12 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

- c) pohnutka (motiv), (např. nenávist, nesnášenlivost)
- d) okolnosti právní (např. právní omyl pachatele)
- e) okolnosti skutkové
  - ea) okolnosti polehčující (např. ukončení zásahu po upozornění, odstranění následků, účinná lítost aj.)
  - eb) okolnosti přitěžující (např. pokračování ve skutku i přes upozornění nebo přes předběžné opatření soudu, plánovanost, spolčení, lstivost, obmyslnost, zneužití závislosti, nadřizenosti nebo tržní moci aj.)
- f) jiné okolnosti na straně pachatele [např. dobrá víra (nezaviněná nevědomost), výnosnost (rentabilita) zásahu, využití zásahu nebo jeho okolností vč. následků (např. v podobě pachatelova příběhu) za účelem zisku pachatele (komercializace zásahu pachatelem), vyhýbání se soukromoprávní odpovědnosti za protiprávní jednání nebo vymlouvání se]

3.2 Okolnosti na straně oběti
[např. odpuštění skutku, újma též zaviněním oběti, lehkomyšlnost, vyzývavost, vybízení, ponoukání, provokace, zneužití tržní síly, nadřizenosti nebo jiného postavení na úkor pachatele, svépomocné nebo svémocné dání si zadost obětí na úkor zájmu pachatele a jeho podoba a míra (např. inzercí placenou obětí), (objektivní způsoblost vlastního zadostiučinění na úkor pachatele) aj.]

3.3 Jiné okolnosti (další hospodářská a jiná hlediska)

- a) nežádoucí hospodářské důsledky včetně ztráty zisku oběti
- b) neoprávněné zisky pachatele
- c) jiná než hospodářská hlediska (např. morální újma oběti)

3.4 Zvláštní konkrétní okolnosti nemajetkové újmy způsobené nesprávným úředním postupem¹⁷

- a) celková délka řízení
- b) složitost řízení
- c) jednání oběti, kterým přispěla k průtahům v řízení
- d) využití dostupných prostředků způsobilých odstranit průtahy v řízení obětí

¹⁷ § 31a odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů.

- e) postup orgánů veřejné moci během řízení
- f) význam předmětu řízení pro oběť
- g) jiné zvláštní hledisko (např. průtahy řízení v jednom stupni nebo více stupních, pochybení oběti, postavení oběti, postavení pachatele, místní hospodářská situace¹⁸⁾)

3.5 Další hledisko přiměřenosti

(např. chování pachatele po zahájení soudního řízení o žalobě oběti ve věci zásahu či po zahájení trestního stíhání aj.)

3.6 Objektivní způsobilost výše přiměřeného zadostiučinění v penězích vyrovnat zásahem (skutkem) porušenou rovnováhu v poměru mezi pachatelem a obětí (způsobilost odčinit skutek dáním zadost), (způsobilost peněžitého plnění být vnímáno jako dání zadost)

3.7 Objektivní způsobilost výše přiměřeného zadostiučinění v penězích odradit pachatele od hrozby opakování zásahu nebo od pokračování v něm či od hrozby podobného skutku pachatele vůči oběti v budoucnu, (odrazující způsobilost), (způsobilost peněžitého zadostiučinění být vnímáno jako odrazující)

3.8 Objektivní přiměřenost mezi skutkem pachatele a zatížením pachatele zadostiučovacím břemenem (peněžitým závazkem), které má pachatel nést

3.9 Objektivní přiměřenost mezi citelností¹⁹ výše přiměřeného zadostiučinění v penězích a majetkově či soutěžně jednoznačně likvidačním následkem na straně pachatele

3.10 Zvláštní případ nemajetkové újmy na životu nebo na zdraví:²⁰

výše peněžité náhrady škody na životě pozůstalým (druhotným obětem) po usmrceném (zemřelé prvotní oběti) nebo výše peněžité náhrady škody na zdraví poškozenému (oběti),²¹ která byla škůdcem (pachatelem)

¹⁸ Bod I. procesního pokynu předsedy Evropského soudu pro lidská práva ze dne 28. března 2007, upravujícího podání žádosti o spravedlivé zadostiučinění.

¹⁹ Citelnost výše peněžitého zadostiučinění může mít význam i jako generální prevence.

²⁰ § 11 a násl. zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů.

²¹ § 444 a násl. zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 440/2001 Sb., o odškodňování bolesti a ztížení společenského uplatnění, ve znění vyhl. č. 50/2003 Sb.

Dále srov. zákon č. 209/1997 Sb., o poskytnutí peněžité pomoci obětem trestné činnosti a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, podle nějž stát *podpůrně* poskytne veřejnou dávku sociální povahy oběti trestné činnosti, pokud škoda na zdraví oběti nebo škoda pozůstalého v důsledku smrti oběti nebyla plně uhrazena škůdcem (pachatelem).

zaplacená nebo kterou uznal zaplatit

3.11 Celkové zhodnocení účelnosti a účinnosti výše zadostiučinění v penězích

Hlediska nepřiměřenosti výše zadostiučinění v penězích

1. Odveta (odplata)²² či pomsta (retribuce) oběti vůči pachateli

K cit. vyhl. č. 440/2001 Sb. poznamenejme, že tato *administrativně-direktivní* vyhláška *ideově* pramení v předchozím modelu řízení „socialistické společnosti“, vyznačujícím se *politickou* ideologií založenou na *rovnostářství* (nezaměňovaným za právní rovnost nebo za právní jistotu) a vedle toho založenou na *ochranářství* „socialistických organizací“; (srov. též starší vyhlášky č. 32/1965 Sb., č. 45/1964 Sb., č. 7/1962 Sb. a č. 205/1958 Ú. l.).

K používání cit. vyhl. č. 440/2001 Sb. připomeňme *soudcovské právo* posoudit použití podzákoného předpisu v konkrétní právní věci (čl. 95 odst. 1 Ústavy). Jedná se o soudcovské právo posoudit soulad cit. vyhl. č. 440/2001 Sb. se zákonem nebo mezinárodní smlouvou, např. s *Úmluvou na ochranu lidských práv a důstojnosti lidské bytosti v souvislosti s aplikací biologie a medicíny (Úmluva o lidských právech a biomedicíně)*, vyhlášenou pod č. 96/2001 Sb. m. s. Posoudí-li soudce, že cit. vyhl. č. 440/2001 Sb. sama o sobě sice není neústavní (a *contr.* postup podle čl. 95 odst. 2 Ústavy), avšak její použití v konkrétní věci by vedlo k *nepřiměřenému* právnímu závěru přičítajícímu se *účelu* obecného soukromého práva (§ 1 odst. 1 obč. zák.), a tudíž by vedlo k nespravedlivému rozhodnutí o subjektivním právu poškozeného, soudce vyhlášku nepoužije a rozhodne o výši škodní náhrady soudcovským uvážením podle svého nejlepšího vědomí a svědomí dle okolností případu; tzn. jako by vyhláška nebyla.

Pravidelná a zároveň ospravedlnitelná soudcovská nepoužívání cit. vyhl. č. 440/2001 Sb. by vyvolala zákonodárně politickou otázku o správnosti (účelnosti) této vyhlášky samé.

²² Srov. ustanovení § 1, českého, původně československého, zákona č. 115/1946 Sb., o právnosti jednání souvisejících s bojem o znovunabytí svobody Čechů a Slováků, *vylučující bezprávnost určitých minulých jednání*, k nimž došlo v době od 30. září 1938 do 28. října 1945, a jež, krom jiného, směřovala ke „spravedlivé odplatě“ za činy okupantů nebo jejich pomahačů, a to i tehdy, byla-li by takováto jednání podle platných předpisů trestná.

Pochybnost o samotné právnosti tohoto zákona z 8. května 1946 se opírá přinejmenším o to, že se vztahuje též na minulé činy v poválečné *době míru* a již v *době svobody*, tzn. na činy „spravedlivé odplaty“ až do politického data, 28. října 1945, tj. i pět měsíců po druhé světové válce v době svobody. Doba nesvobody je přitom legálně, ovšem až následně po cit. zák. č. 115/1946 Sb., vymezena dobou sice od 30. září 1938, ale jen do 4. května 1945; viz § 8 odst. 3 zákona č. 195/1946 Sb., o použitelnosti předpisů z doby nesvobody. Též viz úřední skončení doby nesvobody dnem 4. května 1945 dle § 1 vl. nař. č. 31/1945 Sb., jímž se stanoví konec doby nesvobody pro obor předpisů o obnovení právního pořádku, a to na základě zmocnění ústavním dekretem prezidenta republiky ze dne 3. srpna 1944, č. 11 Úř. věst. čsl., o obnovení právního pořádku (roč. 5, č. 3). Dále viz účelové vymezení doby nesvobody od 30. září 1938 do 4. května 1945 podle § 2 písm. a) zákona č. 181/2007 Sb., o Ústavu pro studium totalitních režimů a o Archivu bezpečnostních složek a o změně některých zákonů. K cit. zák. č. 115/1946 Sb. lze dodat, že nebyl uveden do souladu s Listinou základních práv a svobod do 31. prosince 1991; viz § 6 ústavního zákona č. 23/1991 Sb., kterým se uvozuje Listina základních práv a svobod jako ústavní zákona Federálního shromáždění České a Slovenské Federativní Republiky. Tímto dnem proto pozbyla účinnosti ta ustanovení, která nejsou s Listinou v souladu. Právnost „spravedlivé odplaty“ přitom *není v souladu* přinejmenším s tím, že jen soud rozhoduje o vině a trestu, tedy i o „spravedlivé odplatě“ za zaviněné

2. Šikana pachatele obětí nebo jiný nemrav obětí (výkon práva oběti proti dobrým mravům)
3. Majetkově nebo soutěžně jednoznačně zničující (likvidační) následek na straně pachatele (zákaz rdousícího efektu jdoucího až na majetkovou nebo soutěžní podstatu)
4. Nadměrná finanční zátěž pachatele s ohledem na jeho osobní a majetkové poměry a jeho objektivní schopnosti a možnosti
5. Způsob obživy oběti (způsob výdělečné činnosti oběti)
6. Peněžitý trest (soukromá pokuta) pachateli, (potrestání pachatele obětí), (trestající zadostiučinění);²³ srov. bod 7.

jednání. Přestože lze do jisté míry rozumět dobovým pohnutkám, které vedly k přijetí cit. zák. č. 116/1946 Sb., nelze popřít dnešní *neučinnost* jeho ustanovení, a to již v Československu od 1. ledna 1992.

Vedle toho zůstává otevřenou otázkou „spravedlnost“ odplaty v konkrétním minulém případě, kterou lze chápat přinejmenším jako její „přiměřenost“, a to např. i z hlediska stavu krajní nouze.

²³ Srov. však *odlišné* právní pojetí *punitive damages* nebo *exemplary damages* čili *odlišné* pojetí *trestajícího odškodnění*, vedle *compensatory damages* neboli *vyrovnávajícího odškodnění*, v americké (USA), resp. britské *soukromoprávní* delikt ní soustavě *tort law*. Nutno poznamenat, že soudy zde plní též jistou roli ve společenských přerozdělovacích procesech a soudci tím jsou i spoluvůrci státní hospodářské politiky, jejímž nástrojem je i trestající odškodnění za soukromoprávní delikt.

Český zákon sice nic takového výslovně *nezakazuje*, ale se zřetelem na celkově odlišnou právní soustavu spíše vylučuje. Jedná se o věc nejen právní doktríny a judikatury, ale v neposledku též celého právního a hospodářského zřízení, jeho prvků a vazeb a soudcovské role ve společenském zřízení. Rozhodná přitom zůstává podstata a smysl přirozených lidských práv, občanských práv a obecného dobra, založených na *přirozené nutnosti* (přirozeném zákonu) *vyrovnání*; srov. též generální příkaz ústavní konformity výkladu a používání právních předpisů s Listinou základních práv a svobod (§ 1 odst. 1 ústavního zákona č. 23/1991 Sb., kterým se uvozuje Listina základních práv a svobod jako ústavní zákon Federálního shromáždění České a Slovenské Federativní Republiky, ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb., přičemž tento ústavní zákon má právní sílu jen zákona dle čl. 112 odst. 3 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústavy České republiky, ve znění pozdějších předpisů). Významnou roli hraje i to, že o trestajícím zadostiučinění by bylo lze spravedlivě uvažovat jen u *zaviněné* nemajetkové újmy; srov. zlý úmysl.

Zvláštní otázkou může být trestající zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou obětí výkonem *veřejné* moci, které by event. mohlo zahrnout i pokutu placenou orgánem veřejné moci oběti. *A contrario* pokuty placené orgánu veřejné moci.

Přinejmenším po stránce psychologické a výchovné můžeme do jisté míry dospět k efektu až *blízkému* vyrovnacímu a zároveň též trestajícímu zadostiučinění i v určitých českých poměrech, a to přiznáním *paušální výše* náhrady škody, vydávaného bezdůvodného obohacení a přiměřené peněžitého zadostiučinění podle § 5 odst. 2 nebo 3 zákona č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví a o změně zákonů na ochranu průmyslového vlastnictví (zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví).

Ve prospěch event. soukromoprávně pokutového (sankčního) navýšení kompenzačního přiměřeného peněžitého zadostiučinění by snad mohla obecně mluvit generální prevenční zákonná povinnost, stanovená soukromým právem (§ 415 obč. zák.), pokud by ovšem byla právně pojmána absolutně; nikoli jen v poměru mezi škůdcem a *konkrétním* poškozeným.

Ke *generální prevenci* nemajetkových (i majetkových) újem se však v českém (ale i mnohdy jiném) právním a vůbec společenském prostředí běžně používají *veřejnoprávní* prostředky zahrnující soudní nebo správní trestání peněžitými tresty či pokutami, jejichž výnosy plynou nikoli obětem, nýbrž do veřejných rozpočtů. Srov. též účel trestu podle § 23 dříve platného českého, původně československého, trestního zákona č. 140/1961 Sb., v posledně platném znění před rokem 2010.

Dále srov. *odrazující* funkci zadostiučinění, ovšem ve vztahu k potencionálnímu chování *tébož* pachatele vůči *téže* oběti, jež prokazatelně hrozí v budoucnu; například ve vztahu k dokázané hrozbě opakování *tébož* nebo *podobného* zásahu, jímž může být připravované další vydání knihy coby *tébož* nebo *podobného*

7. Odměna oběti navíc (i jen částečně) za její riziko, odvalu a úsilí v obecném zájmu na řádných poměrech ve společnosti [soukromoprávně trestní (sankční) peněžité navýšení vzájemně vyrovnávajícího (osobně kompenzačního) zadostiučinění mezi pachatelem a obětí o pokutu pachatele, placenou obětí] [bezdůvodné obohacení (i jen částečně) oběti (obohaceného) na úkor pachatele (ochuzeného) spočívající v peněžitém prospěchu oběti vyjadřujícím výstražný (exemplární) postih pachatele (soukromou pokutu)²⁴ v obecném zájmu na obecném předcházení vzniku nemajetkových újem (generální prevence)];²⁵ srov. bod 6.
8. Obcházení účelu nebo obsahu zákona obětí, pokud jde o náhradu škody na majetku včetně náhrady ušlého zisku (majetkovou újmu) nebo o vydání bezdůvodného obohacení, a to výkonem práva na přiměřené zadostiučinění v penězích za nemajetkovou újmu, nejde-li o stanovení paušální částky z více právních důvodů²⁶
9. Jiné hledisko nepřiměřenosti

Hlediska přiměřenosti zadostiučinění peněžitého i nepeněžitého (hlediska obou forem zadostiučinění souběžně)

rušebního předmětu. V tomto případě ale nejde o generální, nýbrž o *individuální* prevenci v poměru mezi pachatelem (ohrožitelem) a obětí.

Zásadní právní pochybnost o správnosti též trestajícího soukromoprávního zadostiučinění, a to nejen v českých poměrech, se opírá o *přirozenou* nutnost *vyrovnání* narušených soukromých poměrů mezi pachatelem a jeho obětí, z čehož již trestající zadostiučinění vybočuje.

²⁴ Nicméně, *soukromá* pokuta je českému soukromému právu známa, a to ve *zvláštním* zákonném případě práva na vydání bezdůvodného obohacení v *trestající* výši *dvojnásobku* obvyklé odměny; viz § 40 odst. 4 in fine, též ve spojení s § 74, 78, 82, 86 a 94, jakož i § 100a odst. 1 a 2 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorského zákona), ve znění pozdějších předpisů. Kromě *vyrovnačím*, a tedy i *restitučním* účelu vydání bezdůvodného obohacení je sledován též *trestající* účel spočívající v možném navýšení částky připadající na obvyklou odměnu na dvojnásobek (právo dvojnásobku). Ochuzený tak nejenže nemusí být krácen, nýbrž na vydaném bezdůvodném obohacení může i získat, a to i v obecném zájmu na řádném chodu společnosti. Mezi zákonodárné okolnosti, které k tomu vedly, patřila i nemožnost rozhodování o vydání bezdůvodného obohacení v adhezním řízení trestním. Proto se hledal jiný způsob právního posílení postavení oběti, aniž by se měnilo adhezní řízení trestní, k němuž by byl nutný meziresortní zákonodárně politický přístup. Autor má za to, že rozšíření adhezního řízení trestního mělo být tehdy provedeno, protože by to bylo ve prospěch slabší strany (oběti) i rozumného uspořádání věci.

Československý autorský zákon platný v letech 1953 až 1965 [zákon č. 115/1953 Sb., o právu autorském (autorský zákon)] stanovil náhradové právo tak, že místo náhrady škody způsobené neoprávněným užitím díla bylo lze se domáhat náhrady až do výše *dvojnásobku* autorské odměny za takové užití díla, kdyby bylo oprávněné (§ 64 odst. 3).

²⁵ Srov. však supra.

²⁶ § 5 odst. 2 nebo 3 zákona č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví a o změně zákonů na ochranu průmyslového vlastnictví (zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví).

13. Okolnosti svědčící pro obě formy přiměřeného zadostiučinění souběžně

14. Celkové zhodnocení účelnosti a účinnosti obou forem přiměřeného zadostiučinění souběžně

Jiné

15. Objektivní zjistitelnost výše nároku na přiměřené zadostiučinění v penězích jen s nepoměrnými obtížemi nebo její nezjistitelnost vůbec²⁷

Závěr (právní názor)

Na základě shora podaného metodického posouzení právní věci v jednotlivostech i v jejich souvislosti vyslovuji následující právní názor, jímž odpovídám na položenou právní otázku:

- **Přiměřeným (spravedlivým) zadostiučiněním ve výše popsané právní věci je:**

---

alternativně:

- **Výše popsané zadostiučinění je / není přiměřené (spravedlivé),**

a to ve smyslu _____

D o l o ŷ k a

Prohlašuji na svou odbornou a stavovskou čest, že k výše uvedenému právnímu názoru jsem dospěl podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, nezávislé na jiných

---

²⁷ Právním následkem tohoto stavu je určení výše nároku na zadostiučinění v penězích soudem dle jeho úvahy (§ 136 o. s. ř.).

osobách, pouze na základě výše uvedených podkladů, hledisek, metod a právních norem vyplývajících z citovaných pramenů.

Shora podaný závěr vyjadřuje právní názor posuzovatele, který je argumentačně podložen, jak je výše uvedeno.

Test přiměřenosti zadostiučinění za nemajetkovou újmu obsahující právní posouzení shora popsanych skutečností, jakož i právní názor z něho vyplývající, je předložen bez rozporů.

Tento test obsahuje (...) číslovaných a v jednu listinu spojených stran bez příloh.

Posuzovatel:

V _____ dne _____

_____